

Filozofija za otroke - Ničelna toleranca do nasilja: izzivi in problemi

Pripravila: Ana Marija Grum

Naslov	Kaj pomeni biti grob?
Neposredni cilji	Učenci se seznanijo s tematiko nasilja vpeto v širši družbeni kontekst, kar jim omogoča premislek o dilemah in problemih, s katerimi se vsakodnevno srečujejo v šoli, vrtcu in tudi doma.
Didaktična naloga	Učenci ob prebiranju slikanice <i>Groba</i> , razmišljajo o tem, kaj je zasmehovanje in kako se mu lahko postavijo po robu.
Ključni pojmi	Zasmehovanje, Nihče, Nekdo, Drugačnost, Strah, Pogum, Prijateljstvo, Moč, Smešno, Empatija, Nasilje, Manjvrednost, Samopodoba, Dragocenost, Pomoč, ...

Gradivo:

Frankel, Erin. (2017). *Groba*. Izola: Grlica.

Gradivo na koncu ponuja bogata vprašanja in spodbude za razmišljanje in pripravo na uro.

Povzetek slikanice:

Sandra je prepričana, da nekdo mora postaviti pravila in pri tem uporabiti moč in grobost. Na ta način se vede do Luise in drugih. Prepričana je, da je na tak način kul. Ali je res žalostna le Luisa?

POTEK URE:

1. Priprava:
 - a. Natisnite pripravo (opcija)
 - b. Poiščete slikanico: Frankel, Erin. (2017). *Groba*. Izola: Grlica.
2. Preberite izhodiščno besedilo
3. Pogovor
4. Uvidi, refleksija o vsebini in poteku pogovora.
5. Ustvarjalna spodbuda

Dve metodi dela:

METODA 1: učitelj izbere diskusijsko vprašanje

METODA 2: učenci zberejo vprašanja in izberejo eno diskusijsko vprašanje.

Vprašanja so zgolj primeri, v pomoč učitelju pri pripravi ure. Učitelj naj izbere tista, ki so relevantna za njegovo uro. So pa tudi v pomoč pri njegovi osebni pripravi na uro.

1. Vprašanja, ki pomagajo k razumevanju vsebine zgodbe

Kaj misliš o načinu, kako se Sandra predstavi?

Kaj je Sandra napisala o Luisi?

Kako se Luisa počuti?

Kako bi se ti počutil?
Kako Sandra vadi ustrahovanje?
Si bil kdaj priča ustrahovanju na TV?/primer.
Kako si se ob tem počutil?
Kakšen odnos ima Sandra s svojim bratom?
Kako to vpliva na njeno vedenje v šoli?
Zakaj Sandra misli, da moramo pravila doseči na grob način? Ali je šala lahko zlobna?
Zakaj Jasna uboga Sandro?
Kako se ob tem počuti?
Zakaj se ji sošolke ne uprejo?
Kako se počuti, ko se ji uprejo?
Zakaj ne želi Sandra razmišljati o občutjih drugih?
Ali Sandra pozna občutke žalosti in strahu?
Česa misliš, da jo je strah?
Kaj pomaga Sandri, da se začne spreminjati?
Zakaj se vzdušje na šoli začne spreminjati?
Kaj izbere Sandra namesto nove žrtve?
Kako razumeš konec zgodbe?
Kaj je odkrila Sandra?
Katera oseba v knjigi ti je blizu? Zakaj? Opiši jo?

2. Diskusijsko vprašanje:

Zakaj smo grobi? (Zakaj imamo radi nadzor/moč nad drugimi?)

Vprašanja, ki spodbujajo filozofski razmislek:

Osebni primeri:

Si bil že kdaj grob do nekoga?
Kako si se počutil?
Je bil že kdo grob do tebe?
Kako si se počutil?
Kdaj se počutiš močnega?
Poznaš koga, ki je grob? Opiši ga.

Analiza koncepta:

Kaj pomeni biti grob?
Kaj pomeni imeti nadzor?
Ali sta pojma grob in nadzor povezana?
Kateri je nasprotni pojem grobosti?
Kaj pa nasprotje imeti nadzor?
Ali sta pojma grob in biti *kul* povezana?
Zakaj si želimo biti kul?
Ali biti močan pomeni določati pravila?
Ali biti močan pomeni odločati za druge?
Ali je pojem grob povezan z resnico: biti grob pomeni povedati resnico, postaviti meje?
Kaj pomeni nisem zlobna sem groba?
Primerja oba pojma (razlike, presek) Ima grob človek prijatelje?

Ima človek z močjo prijatelje?
Je hierarhija del prijateljstva?
Ali se grobst prenaša z enega na drugega?
Ali postaviti svoje meje pomeni biti grob?
Ali lahko zaščitimo sebe le na grob način?
Ali zaščititi sebe pomeni biti grob?

Iskanje razlogov:

Zakaj smo grobi?
Katere misli in čustva nas usmerjaj, kadar smo grobi?
Zakaj si želimo biti močni, imeti nadzor?
Zakaj so nam všeč ljudje, ki imajo moč?
Bi imel za prijatelja, nekoga ki je grob?
Bi želel imeti za očeta, ki je bil zaprt zaradi napada na drugo osebo?

Iskanje posledic:

Kakšno je vzdušje v razredu, če smo grobi drug do drugega?
Kako se počutimo doma, če smo med seboj grobi in nasilni?

Iskanje drugačnega zornega kota:

Ali se grob človek dobro počuti?
Ali se grob človek lahko česa boji?
Ali nadzor in moč ponudita varnost in srečo?
Kaj pomeni biti varen?
Ali si zagotovimo varnost le na grob način?
Ali sem lahko varen pred drugimi tudi na drugačen način?/primeri.
Ali se zaupanje in nadzor izključujeta?
Ali se prijaznost in moč izključujeta?
Ali smo si enakovredni?
Kaj pomeni svoboda?
Kje so meje moje svobode in svobode drugega?
Ali svoboda pomeni biti brez omejitev in meja?

Vrednotenje:

Je grob človek tudi dober?
Je grobst dovoljena, če mi nudi varnost?
Je resnica opravičena, če jo povem grobo?
Je grobst lahko način zabave in igre?
Kaj je smešno?
Kaj pomeni beseda igra?
Ali postaviti svoje meje pomeni biti grob?
Če me drugi ne upošteva ali je grob do mene?
Če sem ranljiv (povem svoje misli, prepoznam čustva drugega, pomagam drugemu ...)
ali sem takrat močan ali ne?

Splošna veljavnost:

Je vsak kdaj grob?
Je grobost lahko kdaj upravičena?/primer.
So tudi živali grobe?
Imajo tudi živali svojo hierarhijo?

Miselni eksperiment:

Svet kjer je človek človeku volk?
Svet brez želje po moči in nadvladi?

4. Ustvarjalna spodbuda

Narišem kitaro, naredim strune (6), na vsako struno napišem kako lahko sem lahko močan in prijazen (pohvalim sošolca, posodim zapiske ...).

5. Vaje, ki pomagajo razumeti stališče drugega

Vaje, ki pomaga k razumevanju stališča napadalca in ne le žrtve. Tisti, ki je grob ali zasmehuje, je tudi sam vedno »žrtev« nekoga/nečesa. Dostikrat se tega niti ne zaveda. Mi pa tudi ne, zato pazimo, da ne moraliziramo in obsojamo. Te vaje, nam pomagajo preraščati vzorce obsojanja in moraliziranja. Pomagajo nam razumeti stališče drugega: žrtvi napadalčeve, napadalcu pa žrtvino. Primere najdete v zgodbi sami, lahko pa tudi iz vsakdanje izkušnje otrok. (Primeri: str.8: Umakni se velikanka?, str.9: Hej piflarka, note so ti padle! Kdo sploh igra violino?, str.10: Igrali se bomo, kot jaz rečem, str.11: Hej Jasna pojdi povedat Luisi, da mi njeni škornji čudni? ...)

Vaja - analiza konflikta: Sandra napiše Luisa je čudna

Kaj je Sandra naredila?
Kaj se je zgodilo z Luiso, kako se počuti?
Kako se počutijo drugi, ki to gledajo?
Kaj je želela Sandra s tem pridobiti?
Zakaj je to naredila?
Kaj jo je vodilo k temu dejanju?
Kako lahko doseže, kar si želi, ne da bi bila groba? Primeri...

Internetni / knjižni kotiček

- Uporabite spremna navodila za učitelje na naslovu:
- Učilnica, <http://ucilnica.zofijini.net/> (4.1.2018).
- [FZO na SIO](#) – FZO v sklopu slovenskega izobraževalnega omrežja (4.1.2018).
- Aničić, Klavdija (2002). *Nasilje – nenasilje. Priročnik za učiteljice, učitelje, svetovalne službe in vodstva šol*. Ljubljana: i2
- Hladnik, Alenka in sodelavci (2008). *Šola, mišljenje in filozofija: filozofija za otroke in kritično mišljenje*. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
- Markič, Olga (2000). *Logiški pojmovnih za mlade*. Šentilj: Aristej.
- Šimenc, Marjan (2006). *Didaktika filozofije*. Ljubljana: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za filozofijo.
- Šimenc, Marjan (2016). *Nove prakse filozofije*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.